

BRANJE

Brati pomeni početi podvige.

Brati je možno marsikaj.

Recimo: grozdje in fige in knjige

in med brati še kaj.

Brati je nasploh enostavno.

Črke hrustaš kot zalogaj.

Teže pa je, a tudi bolj slavno, brati pravilno in hitro nazaj.

A nazaj se daleč ne pride.

Pravo branje le dalje in dalje gre

čez črke in pike, čez vrhe in hribe

v Koromandijo ali še dlje.

Tone Pavček

Tone Pavček je otrokom med mnogimi ustvarjalnimi deli namenil tudi pesem o branju, saj se je še kako zavedal pomena pridobitve te veščine in navade za kakovost življenja vsakega posameznika.

Na splošno velja, da ima v evropskih državah v povprečju 20 % petnajstletnikov nizko raven bralne zmožnosti. Žal zadnji rezultati PISA 2012 na tem področju tudi za naše šolstvo niso razveseljivi, saj še vedno kažejo, da so slovenski petnajstletniki na področju bralne pismenosti nekoliko nižje od povprečja OECD. V primerih, ko učenci ali pa dijaki ne usvojijo branja z razumevanjem, imajo manj možnosti biti uspešni v šoli, pa tudi kasneje v življenju samem.

Odrasli pogosto premalo časa namenjamo otrokom pri razvijanju bralnih navad. Pri tem bi jim zagotovo najlažje in najhitreje pomagali s svojim zgledom, med drugim tudi tako, da bi jim glasno brali. Brati nekomu pomeni, vzeti si čas zanj in mu na ta način pokazati, da smo radi z njim.

Izkušnje kažejo, da je skrivnost uspešne bralne vzgoje spodbujanje oklevajočega ali dramljenje zdolgočasenega bralca (tudi najstnika) v tem, da:

- starši vsak dan beremo skupaj z otrokom,
- mu ponudimo raznovrstno literaturo ter skupaj z njim obiskujemo knjižnice, knjigarne, knjižni sejem ...,
- se dogovorimo o času vsakodnevnega branja,
- razumno omejimo posedanje pred televizorjem in računalnikom.

Zlasti slednji dve razvadi zelo pogosto povzročata krajšanje časa, namenjenega branju, in s tem lahko posledično vplivata na upadanje že pridobljenih bralnih sposobnosti in navad.

Glasno branje otrokom doma in v šoli z njihovo starostjo strmo upada. To je precejšnja škoda, saj glasno branje vzbuja veselje tako staršem kot otrokom in zato ni razloga, zakaj naj bi ga opuščali le zato, ker otroci odraščajo. Branje naj bo otroku v veselje, nikakor pa ne zdolgočasena izkušnja.

Tudi najstniki, zlasti slabši bralci, radi prisluhnejo glasnemu branju. Težko je pričakovati od otroka, da bo bral za užitek, če te navade ne gojimo v družini. Znano je, da je v družinah, kjer se čas namenja branju, veliko manj težav pri učenju branja otrok in razvoju pozitivnega odnosa do knjige.

Branje spodbudno vpliva na otrokovo čustveno stabilnost, razvoj besednega zaklada, pospešuje domišljijo in spomin, izboljšuje pozornost, pogloblja in razširja znanje, razvija moralno občutljivost in oblikovanje vrednot in kar je izrednega pomena, gradi in utrjuje medgeneracijske vezi, še posebej, ko gre za glasno branje odraslega otroku. Branje učinkuje kot vitamin za otrokov psihološki, duševni, moralni in kognitivni razvoj.

Paul Kropp nas v knjigi *Vzgajanje bralca* na prijazen način nagovarja in spodbuja pri razvijanju bralnih navad od otroštva pa vse do odrasle dobe. Tako nas avtor posredno poduči, da za branje ni nikoli prepozno. Poglavlja za posamezne starostne skupine vsebujejo pristope in predloge za branje, ki so prilagojeni različnim starostim. Priporočljivo je spodbujanje otroka k razvijanju bralne tehnike toliko časa, dokler pri njem ne vzbudimo užitka do branja.

Z razvojno nalogo *Spodbujanje bralne pismenosti* želimo strokovni delavci v sodelovanju s starši prispevati k izboljšanju rezultatov bralne pismenosti na ravni posameznega učenca, šole, kot tudi širše skupnosti.

Alenka Kladnik, pedagoginja